

Сценарій виховного заходу «Вклонимося Кобзарю»

Мета: поглибити знання учнів про життєпис сина українського народу – Т.Г. Шевченка; спираючись на слово, домагатися розвитку не тільки інтелекту, а й душі; спонукати учнів до власної творчості; виховувати любов і повагу до спадщини, яку нам залишив поет, традицій нашого народу, бути справжнім патріотом України.

Обладнання: портрет Тараса Шевченка у рушнику, виставка творів Т. Шевченка; мультимедійна дошка з презентацією про життя і творчість Кобзаря; стіннівки, виготовлені до Шевченківських свят; епіграф.

І мене в сім'ї, великій,

В сім'ї вольній, новій,

Не забудьте пом'янути

Незлим тихим словом

Т.Г. Шевченко

(вокальний ансамбль відкриває свято піснею «Ми гостей дорогих радо зустрічаєм»)

Вчитель. Щороку приходять до нас весна, а з нею – Шевченківські свята. І хоч минуло досить багато часу, народ пам'ятає, знає і шанує свого генія. Тож запрошуємо Вас на наше свято.

Ведуча: 9 березня 1814 року

В похилій хаті край села.

Над ставом чистим і прозорим

Життя Тарасику дала

Кріпачка-мати, вбита горем.

Звучить пісня Т. Шевченка «Думи мої».

Дитячі роки Тараса Шевченка..

Заходить жінка, одягнена в сільський одяг, несе запалену свічку, ставить її на столик біля портрета Т. Шевченка. До неї підходить хлопчик.

Хлопчик: Матусю, а правда, що небо на залізних стовпах
держиться?

Мати: Так, мій синочку, правда.

Жінка сідає на лаву, хлопчик біля неї, кладе голову на коліна матері, вона співає «Колискову».

Хлопчик: А чому так багато зірок на небі?

Мати: Це коли людина на світ приходиться, Бог свічку запалює, і горить та свічка, поки людина не помре. А як помре, свічка гасне, зірочка падає. Бачив?

Хлопчик: Бачив, матусю, бачив... Матусечку, а чому одні зірочки ясні, великі, а другі ледь видно?

Мати: Бо коли людина зла, заздрісна, скупа, її свічка ледь-ледь тліє. А коли добра, любить людей, робить ім. добро, тоді свічечка такої людини світить ясно і світло це далеко видно.

Хлопчик: Матусю, я буду добрим. Я хочу, щоб моя свічечка світила найясніше.

Мати: Старайся, мій хлопчику (гладить його по голові).

Як гірко, як нестерпно жаль,

Що долі нам нема з тобою!

Ми вбогі, змучені раби,

Не маєм радісної днини,

Нам вік доводиться робить,

Не розгинаючи і спини.

Інсценізація уривка з повісті «Дитинство Шевченка»

Мати виходить, хлопчик сідає на стільчик поряд з учнями.

Ведуча: Хлопчик ріс мовчазний, завжди чомусь замислений. Ніколи не тримався хати, а все тинявся десь по бур'янах, за що прозвали в сім'ї «малим приблудою».

Ведучий: Восьмилітнього Тараса батьки віддали до дяка «в науку». Дивна це була наука. П'ятниця – дяк навчав дітей по церковних книгах. За найменшу провину карав своїх учнів різками. Будучи уже відомим поетом, Т. Шевченко згадував ту школу, куди привела його кріпацька доля.

Тарасик: Ти взяла мене маленького за руку

І хлопця в школу повела

До п'яного дяка в науку.

«Учись, серденько, і колись

З нас будуть люди», -

ти казала.

Ведуча: Та недовго тривала Тарасова «наука». Несподіване горе випало на долю маленького хлопчика. Замучена важкою працею, померла мати.

Тарасик: Там матір доброю мою

Ще молодою - у могилу

Нужда та праця положила.

Ведучий: Незадовго до смерті матері в 1825р. помер і батько. Смерть батька приголомшила малого Тараса.

Тарасик: Там батько плачучи з дітьми

(А ми малі були та голі),

Не витерпив лихої долі,

Умер на панщині!.. А ми

Розлізлися межі людьми,

мов мишенята. Я до школи-

Носити воду школярам.

Ведуча: Тарас наймитує в школі, а потім наймається пасти громадську череду.

Мине 20 років, і він з болем буде згадувати своє дитинство у вірші «Мені тринадцятий минало».

Читання вірша «Мені тринадцятий минало».

Інсценізація вірша.

Оксана: Чом же плачеш ти? Ох, дурненький Тарасе. Давай я сльози витру. Не сумуй, Тарасику, адже кажуть найкраще від усіх ти читаєш, найкраще за всіх ти співаєш, ще й, кажуть, малюєш. От виростеш і будеш малярем. Еге ж?

Тарас: Еге ж, малярем.

Оксана: І ти розмалюєш нашу хату.

Тарас: Еге ж. А всі кажуть, що я ледащо і ні на що не здатний. Дивись, де твої ягнята! Ой, бідні ягняточка, що чабан у них такий – вони ж пити хочуть!

Оксана: Ми вкупочці колись росли,
Маленькими собі любились.

А матері на нас дивились

Та говорили, що колись

Одружимо їх. Не вгадали.

Старі зарані повмирили,

А ми малими розійшлись

Та вже й не сходились ніколи.

Ведучий: Незважаючи на те, що народився поет в бідній кріпацькій сім'ї і дитинство його було тяжким і безрадіним, малий Тарас ріс допитливим і розумним хлопчиком.

2. Т. Шевченко – художник.

Ведуча: Тарас наймитує, у вільний від роботи час читає і малює. А по закутках, щоб ніхто не бачив його горя, плаче. Але думка знайти людину, яка б навчила його малювати, не покидає хлопчика. Так він потрапляє до хлипнівського маляра. Маляр погоджується навчити хлопця малювати, однак пан Енгельгард забирає його до себе в Петербург, і Тарас стає козачком.

Учень: Хоче малювати,

Прагне він до знань,

Та за це багато

Зазнає знущань.

Нишком він малю

Статуї в саду,

Вночі пише вірші

Про людську біду...

Ведучий: Зустріч в Петербурзі з земляком-художником Сошенком круто змінила долю Тараса

Григоровича. Він познайомився також з байкарем Гребінкою, художниками Брюлловим, Венеціановим, з поетом Жуковським. Вони побачили великі здібності молодого художника і викупили його з неволі.

Ведуча: Тарас Григорович виправдав їхні надії. В 1845 році він закінчив Петербурзьку художню академію з двома срібними медалями і званням «вільного» художника. Тарас малює портрети, картини, зарисовує пам'ятки минулого, робить ілюстрації до своїх віршів. Ось погляньте, які чудові картини нам у спадок залишив Т. Шевченко.

Діти розглядають альбом і картини Т. Шевченка.

Учень: Так у людському морі
Стрілися брати,
Що зуміли в горі
Щиро допомогти.
Викупили друзі,
Вольним став Тарас!
Чом же серце в тузі?
Біль чому не згас?

Ведучий: Тарас Григорович Шевченко... тонкий проникливий лірик, поет-громадянин. Він залишив нащадкам неоціненну книгу народного життя – «Кобзар» відстояв і зберіг національну гідність свого багатостраждального народу.

Усна народна творчість була і є тим джерелом, звідки черпали творче натхнення письменники всіх часів і народів. Саме на ґрунті народної пісні і думи виріс поетичний геній Шевченка.

Ведуча: Тарас Григорович починав свою творчість із балад, використовуючи в них багатющий матеріал фольклору. 1837 року він написав баладу «Причинна». Пізніше були створені балади «Утоплена», «Лілея», «Русалка». Їх об'єднує казково-фантастичний перебіг подій, драматизм ситуації, потужний ліричний струмінь, глибоке розкриття автором духовного світу людини.

В основу твору «Тополя» покладено народну баладу «Ой, чиє то жито» - про перетворення дівчини на тополя.

Послухаємо цю пісню у виконанні фольклорного ансамблю ліцею «Червоні мальви».

Зразком романтичної балади є «Причинна».

Звучить «Реве та стогне Дніпр широкий».

Учениця читає уривок з «Причинної».

Ведучий: Незважаючи на радісні події в петербурзький період життя, думи поета про Україну стають «на папері сумними рядками» (Звучить пісня «Думи мої, думи мої...») Життя на чужині гнітило поета. І ось настав 1843 рік, коли Шевченко вперше після довгої розлуки відвідав Україну. І що ж він побачив на рідній землі?

Читає поезію «І виріс я на чужині...».

Ведучий: Друга поїздка в Україну відбулася 1845 року. Що приніс цей рік Шевченкові? Він повертається в Україну, щоб жити на Батьківщині. Працює в Київській тимчасовій комісії з упорядкування старовинних актів. Саме в цей час пише твори «Єретик», «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Невольник», «Великий льох», «Наймичка», «Холодний яр», «Три літа». Шевченко багато їздив по Україні, часто зустрічався з селянами і скрізь бачив нестерпні муки поневоленого народу. Прямим вираженням несприйняття і гнівного осуду самодержавства була поема «Сон», що стала справжньою причиною довголітнього поневіряння поета в солдатах.

І знову довга розлука з рідним краєм... Тяжка солдатська служба, постійний нагляд, заборона писати і малювати, туга за Україною, хвороба...

Але поет не просить помилування, з-під його пера з'являються рядки:
«Караюсь, мучуся, але не каюсь...». Він пише і малює, незважаючи на
«височайшу» заборону.

О думи мої! О славо злая!

За тебе марно я в чужому краю

Караюсь, мучуся, ... але не каюсь!

Ведуча: Незважаючи на тяжку долю, на усе те страшно, що довелося поетові
побачити і пережити, ніколи Шевченка не залишала надія на краще.

Саме на засланні поет створив свій прекрасний шедевр «Садок вишневий
коло хати», в якому бачить ідеал України.

(Звучить пісня «Садок вишневий коло хати...»)

Ведучий: Два генія має Україна – пісню й поета Шевченка, рівного якому по
його ролі в історії духовної культури важко знайти.

Ведуча: В далеких степах Казахстану він дуже тужив за Україною, згадував її
пісні. Як ми знаємо, Шевченко сам гарно співав.

Послухаємо українські народні пісні у виконанні учнів нашого ліцею.

Гуртова Яна виконає пісню «І спать мені не хочеться.» та «Ой Джигуне,
джигуне»

Учениця 3-го Е курсу Чевтаєва Кристина виконує пісню «Ой, у вишневому
садку...»

Ведучий: Доля України завжди хвилювала Великого Кобзаря. Тарас
Шевченко вірить у краще майбутнє свого краю.

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть люди на землі.

4. Ми тебе не забудемо, Тарасе.

Ведуча: 9 березня 1861 року Тарасу Григоровичу виповнилося 47 років.

Надійшло багато вітальних телеграм. До поета, який лежав тяжко хворий,
прийшли друзі. А 10 березня перестало битися серце Великого Кобзаря. Тіло
було перевезено в Канів і поховано на Чернечій горі. Так заповідав великий
поет.

Ведучий: Минуло 196 років із дня народження славного сина України, але
зайдіть у будь-яку хату і ви побачите прикрашений вишитим рушником
портрет Кобзаря. Він – як член сім'ї, як найдорожча людина.

Учень: У нашій хаті на стіні

Висить портрет у рамі.

Він дуже рідний і мені,

І татові, і мамі.

Він стереже і хату, й нас,

Він знає наші болі.

Я добре знаю – це Тарас,

Що мучився в неволі.

Такий ріднесенький, дивись,

Він мов говорить з нами,

Він на портреті, мов живий,
Ось-ось – і вийде з рами.

Ведуча: В день народження Т. Шевченка дорослі і діти йдуть до його пам'ятника, щоб поставити свічку, покласти квіти, почитати його вірші, поспівати пісні і цим висловити свою шану Великому Кобзареві.

Учень читає напам'ять вірш «Заповіт».

На сцену виходять всі учасники, беруться за руки.

Ведучий: Згідно з нашим звичаєм візьмемося за руки, піднесемо з'єднані руки вгору і скажемо: «Гуртом ми сильні і безпечні!»

Ведуча: Ми, захисники заповіту Шевченка, завжди будемо пам'ятати його заклик: «Борітеся!» А тому разом відповідаємо (всі): «Поборемо, нам Бог помагає!»

Звучить пісня «Боже, Україну збережи».